

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fl., a doua óra
12 fl., a treia óra 10 fl.,
şi de fiesce care publi-
caţiune timbru de 60 fl.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la Re-
dactiunea şi Admini-
straţiunea Unirii
în
Blaş.

Anul X.

Blaş 13 Ianuariu 1900.

Numărul 2.

Invitare la abonament.

Pe anul 1900 deschidem abo-
nament nou, cu preţurile indicate
în fruntea foii, şi a nume:

pe un an cu 12 cor. (6 fl.)
pe $\frac{1}{2}$ de an cu 6 cor. (3 fl.)
pe $\frac{1}{4}$ de an cu 3 cor. (1.50 fl.)

Vechilor abonenţi le mulţămim
pentru binevoitoriul sprigin şi îi
rugăm a lucra şi mai de parte în
cercurile amicilor şi cunoscuţilor
pentru lăţirea foii noastre; érá

abonenţi în restanţă bine-
voescă a grăbi cu plăţirea abona-
mentului ca să fim uşuraţi în sus-
ţinerea organului acestuia, atât de
necesar bisericii noastre.

ADMINISTRAŢIA.

La începutul anului.

Făcând bilanţul politic al anului
trecut, puţin de tot vom avé de re-
marcat la rubrica activelor şi multe
vom avé de indus la passive.

Situaţia noastră e de așa, în cât
cel mult lupta defensivă să o putem
susţine — şi nici aceea nu o susţinem
cum ar trebui. Când elementele pu-
terii se îndreptă în contra individuali-
tăţii noastre naţionale, în loc de a ne

concentra puterile, spre a le opune o
resistenţă vrednică de luat în samă, ne
divisăm în certe reciproce, spre bucuria
duşmanilor, şi spre marea măhnire a
celor, ce se sciū ridica peste nivelul
strimt al personalităţilor.

Situaţia acésta de neorientare şi
neactivitate se resfrânge, în mod firese,
în blasarea şi lipsa de entusiasm a
opinieii publice.

Nu mai găsesci însufleţirea, nici
desinteresul de pe vremea procesului
Memorandului — ca şi când n'ar fi
fost, de cât un vis frumos, care nu
lasă în urma lui, de cât părerea de
rău, că nu mai este . . .

Şi acésta blasare, acésta lipsă de
însufleţire şi de încredere în puterile
proprii este preludiul desastrelor po-
litice. De la aceste până la capitula-
rea politică definitivă nu sînt de cât
câţi-va paşi — cestiune de timp!

Cu tóte acéstea, putem constata, la
începutul anului, cu óreşi care mândrie
şi mângăiere sufletescă, că așa de parte
nu am ajuns. Stăm rău, fără îndoielă,
dar nu am ajuns pe povirnişul popó-
rilor, cari şi-au pierdut dreptul de
existinţă. Stăm rău, fără îndoială, dar
nu e stins focul însufleţirii în noi, ci
e acoperit numai cu cenuşă aruncată
de mâni străine. şi, în parte, de noi
înşi-ne.

Nu e stins focul însufleţirii, do-
vadă cestiunea Iancu, care agitá pre-
ocupaţiunea publicului românesc.

Aū fost de ajuns cele două vorbe
nesocotite ale unui procuror nesocotit,
ca focul entusiasmului să rēsbată de
sub cenuşă, ca să-i simţim cu toţi
lumina şi căldura. A fost de ajuns
insultarea eroului în effigie, pentru ca
némul întreg s'o simţescă şi să se in-
dentifice cu eroul batjocorit.

A trebuit să fie chiar Iancu, pentru
ca, în situaţia de anemiă politică, să
ne insufle spirit de viaţă şi însufleţire
— din ceea alaltă lume.

Campania, ce pressa română a
pornit în contra acestui necualificabil
abus de putere este de bun augur
pentru anul ce vine. Ea ne spune
apriat, că inimile noastre a tuturor sînt
încăldite de acelaşi sacru foc, că dife-
rinţele de partid dispar şi la noi, când
e vorbă de insultarea, eroilor morţi
pentru nám, ne spune, că însufleţirea
noastră nu e stinsă, după cum s'ar crede,
ci e năbuşită numai, de multele ingre-
diente, ce aū dat peste ea.

Acésta este partea imbucurătoare,
ce rezultă din cestiunea Iancu.

Am avé póte unele reserve. Am
puté spune, că a fară de tinerime şi
de doi-trei bărbaţi, nu s'aū aflat alţii,
cari să se „espună“. Am poté să
facem constatarea acésta, dar o lăsăm
la o parte; ne mulţămim cu *semnul de
viaţă*, ori cât ar fi acela de neînsemnat
în aparinţă, ne mulţămim, că cu înce-
putul anului putem aréta un ast fel de
semn de viaţă.

Feuilleton.

Ziua ultimă a anului.

— După Kähler. —

În timp de érnă, dacă omul le are
tóte cele de lipsă, când a fară părăsiă zá-
pada sub picioarele plimbătorilor, de şi e
démná de invidiá chilia caldă, dar pentru
aceea nu e destulă la fericirea întregă a
omului.

În ziua ultimă a anului vechi, în
preséra anului nou şedea la cină o păreche
tinéră: Ioan şi Elena. Locuinţa lor ordina-
tă cu cea mai mare comoditate, masa încărcată
cu mănăcări gustóse, pe lângă acéstea şi ca-
minul cald, la prima vedere tradéză, că aici
nu esista fantómele înspăimântătoare a cugetu-
lului de susţinerea vieţii.

Tinerii petrecură anii primii ai căsăto-
rii în fericire deplină. Fericirea lor înse-
dură numai până ce dorul şi speranţa dulce
de a avé un copil, nu se nimici. Veniră şi
trecură anii, dar ramura verde a speranţei
din ce în ce se veşteđi. érá în urmă ambi-
simţiră nimicirea amară a dulceti iluziuni;

inimile lor se umpleau de durere adâncă,
ca nisce pari uscaţi stăud ei în lume fără
copii. De la óra acésta din lăcaşul lor se
depártă ingerul păcii, érá acuma singuráteea
plăcută se străformă în monotonă urită. În
locul iubirii reciproce şi a concordiei ocupa
loc demóul urei şi al discordiei. Acuma
nu esista anghira, carea să unescă inimile şi
voinţele lor; fiesce care se nisuia, a-şi
valora voinţa sa, asupra voinţei celui alalt
intr'o zi ca în cea alaltă, așa, că casa, în
care până acuma locuia fericirea, se făcu
bina scenelor triste ale nefericirii.

La asemenia sceuă tristă întinse prilej
şi cina, la care aflăm de presinte pá-
rechea tinéră. Abia ajunsese pe masă friptura
de puíu, muierea în dată i-şi întinse mâna
după grumazul puului fript.

— „Dă-i pace! nu lua grumazul! —
zise Ioan — scií, că acela mi bucata cea
mai plăcută!“

— „D'apoi, lasă fie! grumazul şi mie-mi
place, eu sum muierea, mie mi se cuvine,
fiind a mea prioritatea, grumazul decí e al
meu — răspunse Elena cu cerbiciá.

— „Ce? — întrebă Ioan — a ta e
prioritatea? În culina da, dar la masă eu sum
domnul, a mea e porunca, a ta e ascultarea.“

Ambii de o dată i-şi întinseră de nou
mănilé după grumaz, fiind luse că un puíu
numai un grumaz are, care de o dată nu
póte fi alor doi, grumazul, dórá din galantómiá
ajunse totuşi pe fárfuria Elenei.

— Bine-í! muere — zise bărbatul —
fie al tēu grumazul, dar rēsbunarea e a mea,
vom vedé a cui va fi învingerea!

— Învingere? — strigá muierea — în-
vingere nu-i fără luptă, în luptă şi eu
voiu fi de față! — Ce? — încă tu faci
batjocură din mine? — o întrepruse băr-
batul ajuns la culmea iritaţiunii. — tu norul
negru pe cerul vieţii mele, tu povară pe
umeri-mi tineri, — óre până când o să te
sufer? —

Elena la auđul acestor cuvinte aspre
i-şi pierdu tótă bărbăţia, nu cuteza nici
măcar să-şi deschidá gura, dar cina o con-
tinuá, ca şi cum nici nu i-ar pása de cu-
vintele bărbatului, dând câte o bucată şi
cânelui, care státu lângă ea şi care ne luând
în considerare pe stăpânul căsii, se vedu a
fi pe partea ei, aşteptând rēmăşiştele pu-
ului fript.

Urmă o linisce lungă. Ioan se plimba
iritat prin chilia, — când de o dată ca şi

Ceea ce voim să remarcăm la acest loc, e că cestiunea Iancu, după a noastră părere, nu este nici de cum terminată.

Curentul însuflețitor s'a pornit, cei de la cârma politică să-l ducă la bun sfârșit, căci sînt datori să-l ducă.

Nu vorbim de cei de la guvern, căci nu avem speranță, ca guvernul să ne dea satisfacție vre o dată; ei înțelegem conducătorii noștri, înțelegem bărbații, cari au priceperea și posibilitatea de a face, ca acest însuflețitor curent să pătrundă la locurile mai înalte.

Pressa română a ajuns unisono la conclusia, că dacă guvernul nu ne va da satisfacție, să recurgem la tron. Ei bine, guvernul nu ne-a dat satisfacție; făcutus'a un pas, ca să împlinim a doua parte a alternativei?

Acosta este cestiunea, ce trebuie să preocupe cercurile noastre politice, cestiune, a cărei rezolvare o așteptăm.

Și așteptăm cu atât mai virtos rezolvarea ei, cu cât ar fi o greșelă politică neiertată, dacă un curent atât de frumos ar fi părăsit la jumătatea drumului de cei ce datori sînt să-l alimenteze și să-l ridice din ce în ce mai sus. Și ar fi nu numai greșelă, ci chiar păcat față de memoria lui Iancu, când nu am face tot posibilul pentru satisfacție, când ne-am îndestulii cu câți va articoli de ziar, cu câte va proteste platonice!

Cât pentru eventualitatea unui refuz din partea coronei — nu are a face. Noi ne-am făcut datoria până în sfârșit și dacă nu ne-am ajuns scopul, ne-am câștigat o experiență mai mult, ori cât de amară, dar folositoare pentru viitor.

Acosta e cestiunea de ord politic la ordinea zilei — la începutul anului.

La Roma! Vestim cu multă bucurie cetitorilor noștri, că s'a început deja pregătirile pentru organizarea peregrinajului la Roma, mama noastră! Din parte competentă sîntem informați, că se lucră din răspuț spre a se face cât mai ieftină și mai înlesnicioasă călătoria acosta, pentru ca mulți să potă grăbi la cetatea eteră, unde e lăganul limbii, al nămului și al credinții noastre.

Până când vom pută să publicăm tot ce s'a făcut în acosta direcție, ne grăbim a accentua netăgădnită importanța a acestui peregrinaj la a 200 aniversare a Unirii cu Roma.

O, de am pută face ca manifestația acosta să fie așa de măreță, cât o doresc inimile noastre entusiasmăte, așa de demnă, cât de fericit a fost gāndul vrednicilor noștri înaintași!

Să ne stringem tôte puterile noastre, ca până în Septembrie — când s'a statorit zilele de serbare, să fim uniți în cugete și în simțiri!

Rutenii greco-catolici din Ungaria.

După propria lor mărturisire se află în o stare de tot precară cu începutul secolului al XX. Acosta o constată un Iosif Fesztory Nr. 1 din fōia „Görög katolikus Szemle“, care cu 6 Jan. n. 1900 apare în Ungvár o dată pe săptămână. Dl Fesztory voină a mișca pe Ruteni să se grupeze în jurul societății S. Basil; arată că de frații lor greco-orientali sînt despărțiți prin schismă, ei unul de altul nu voesc să scie. Români, cari în unirea credinții țin cu noi (Rutenii), ca naționalitate se osteneșc în interesul lor special de rassă, și a fară de unitatea ritului altă solidaritate nu țin cu noi: rămānem așa dară noi, așa numiții gr. catolici ruteni cam o jumătate de milion, lăsați singuri de noi. Da, și acest număr înse azi mîne se va reduce aprōpe la jumătate, dacă le va succede adecă coreligionarilor noștri de limbă magiară a ridica la altariu limba magiară; și atunci ei, cei mai mulți foști Ruteni, chiar așa se vor

separa de noi, ca și Români vinând propriile lor interese în deosebă. Dar împrăștierea puterilor nici cu acosta nu se va termina, continuarea îi va sta în aceea, că rassa rutenă cea de peste 300 de mil se va divisa în două caste nouă adecă, în Ruși și Slovaci, ce și acum se întimplă în Zemlém, unde Rutenii primesc limba Slovacă. Că ore ce va fi continuarea acesteia și unde va plesni în urmă? Răspundă onoratul cetitoriu, cum scie. Scriitorul articolului „La începutul secolului al douăzecilea înse nu desperăză, el provocă pe Ruteni să se asocieze, părăsind indiferentismul de până acum și dānd sprijinul material și moral societății S. Basil, ca să înflorască și să-și împlinescă misiunea salutară.

Recunoscem și noi, că Rutenii gr. cat. din Ungaria au ajuns în o stare de desolațiune și-i compătimim, dară cauza miseriei au de a o cerca în ei înșiși, în preoțimea lor, care nu voesc a se mai servi de limba poporului, ci magiarisază și se magiarisază din an în an, așa cât dacă vor înainta în direcțiunea acosta, cu greū credem să mai începă Rutenii ungurenii ca atari secolul al XXI. Dacă ei nu se entusiasmăză pentru limba și literatura națională, pe cum și pentru datinele bune ale strămoșilor, nici nu țintesc la independența lor bisericească față de latinii din Ungaria, cu societatea S. Basil cu tot se vor cufunda în marea magiarismului. Că Români greco-catolici nu fac causă comună cu Rutenii încă e adevărat, căci dacă Rutenii nu se interesază, ca biserica lor să-și conserve caracterul, ritul și disciplina orientală, pe cum și autonomia și independența față de biserica de rit latin Ungaria. Români nu-i pot urma, dară nici ajuta pe acest teren. Voesc a fi solidari cu noi, ne bucurăm, solidaritatea înse poftescă ca și ei să țină la autonomia bisericii greco-catolice și la disciplina orientală; aici e unica scāpare pentru Rutenii greco-catolici, recurgă deci la ea până mai au timp.

cum i-ar fi plesnit ceva în minte, luāndu-și mantana de erna, fară nici un cuvint părăsi chilia.

* * *

Ioan i-și îndrepta pașii cătră ospătăria, unde ajungēnd, se retrase într'un unghiū a odăii adāncindu-se în cugete.

Mult timp a ședut ast fel, dar' scoțindu-și din când în când orologiul din busunar, era evident, că cugetele lui sînt legate la un timp anumit, care-l aștepta cu o nerăbdare din ce în ce mai mare.

Ospetii cu incetul se depărtară, sala ospătăriei nu era așa de șgomotōsă. Orogliul bătea trei pātăriri la două spre zece, când Ioan sări repede de pe scaun și eșind din ospătăria cu pași accelerați se repeși cătră cimiter.

Diferite păreri superstițioșe circuleză între popor, care cu invēțăturile religiunei nici de cum nu se pot uni. E un ce fōrte interesant, că azi, când toți se laudă cu minte luminată, totuși ce privesce lucrurile religiunei fōrte mulți se află în întunecime deplorabilă. Posibil, că pedēpsa lui Dumnezeu e asupra lor, că voină a fi fōrte înțelepți încunjurā lumina religiunei și prin acosta devin proști în întunecimea superstițiunei, care nu e alt ceva de cât o corcitură a fantasiei morbōse.

În regiunea aceea, unde locuia Ioan, domnia părerea aceea superstițioșă, că cine va merge în cimiter în nōptea ultimă a anului la 12 ore va pută vedē sufletele

acelora, cari vor să mōră în decursul anului venitor.

Cugetul, că la cas ar pută vedē pe muerea sa între morții anului proxim, cu atât mai virtos i-se părea a fi realizabil, că Elena din ce în ce era mai slabă și tușia mereu.

Era o nōpțe frumōsă de erna, cer senin cu lună plină. Regina nopții, luna, ca o maică grijitōre i-și trimise rațele sale pe ficele stele tremurātore. Patria tristă și tăcută a morților era acoperită cu mantēna albă a zăpadei, carea la rațele lunii devenia și mai strălucitōre.

Arborii dintre morminte, cari se păreau ca nisce „păzitori“, i-și întinseră ramurile pline de burai asupra mormintelor.

E linisce mare. Ioan stătu emoționat lângă o marmoră, când de o dată inima-i era cuprinsă de o durere adāncă, că-l muștră ceva din lăuntru, care ceva e consciuța.

Bātu orologiul două spre zece.

Vechiul orogliu rēsuna spāimāntător, apoi urmă peste cimiter tăcere adāncă. În apropiere și în depărtare nici un șgomot. — „Acosta e ciasul spiritelor — cugetă Ioan — acuma vor trece pe aici spiritele acelora, cari vor să mōră în decursul anului venitor!

În momentul acela lângă capela din cimiter se vedea o formă de muere îmbrăcată în haine negre, pășind ușor și privind jur împrejur.

Membrele lui Ioan erau cuprinsă de un fior rece. Și cum sta el lângă un mormint pri-

viud cu grōză când la pāmînt, când la fantōmă, de o dată aceea dispāru în poia capelei.

„Sērmana Elenă!“ zise clătīnānd din cap, și mai mult tirāndu-se de cât pășind ajunse acasă.

* * *

Ziua primă a anului fatal primi cu raze posomorite pe Ioan și pe Elena. Fară nici un cuvint ședeau la masă, până ce în urmă Ioan înterupse linisce a grāindu-și muerea cu cuvinte blānde:

— „Bună dimineță! scumpă Elenă, recunosc, că aceră fiind iritat, te-am vātēmat adānc. Să nu începem anul nou în māniă, veș vedē, că eū de acuma înainte voiū fi alt om. ēr pe tine mai mult nu te voiū supēra cu nimica.

Elena tăcu, dar la auđul cuvintelor doioșe ale bărbatului nu-și putea ascunde emoțiunea sa internă. Vērsa lacrimi de durere, mārğăritarele strălucitōre a întristatului ei suflet

În momentul acela Ioan sărută fruntea inorată a Elenei și-i șterse lacrimile de pe fața-i îngālfădită. „Tu ești fōrte gālfedă Eleno — continuă Ioan, — de sigur nu te simțesē bine dōră ești morbōsă, spune-mi, rogu-te, să căutām ajutor până ce încă este timp.

Măcelul de la Gostila. Scurta notiță, ce am luat despre noua barbarie a gendarmilor, iea o față de o revoltătoare însemnătate. Din celea ce „Tribuna“ publică în această afacere apare, că totul se reduce la un act de răsunare politică. Cercetarea se va face și rezultatul va arunca pôte deplină lumină. De o cam dată e fapt, că împușcarea țărănilor s'a făcut după ce doi țărani fruntași au plecat să se plângă Monarchului pentru cruzimile, ce se fac asupra lor, licitându-li-se tot ce au acum, în vreme de iarnă.

Așa dar slujbașii guvernului magiar au dat o lecție crudă bietului popor, arătând, că nu la Viena au să se plângă, ci la Pesta, nu la cel ce i-ar pute, apăra, ci la cel ce îl oprimează.

Despre chipul cum se va rezolva investigația, care e în curs, ne spune faptul, că gendarmii vinovați cu ucidere au fost achitați.

Și ceea ce e mai caracteristic, ceea ce e „culmea ironiei“ cum zice Tribuna. — e împrejurarea, că procurorul în această afacere e un cutare grof Lázár Kálmán fratele zurbagiului de la Alba Julia. De bună samă și el va reedita calumniile, cu cari frate-so a vătămât poporul român. Avem nădejde înse, că dl avocat *Dr Teodor Mikalyi*, apărătorul bietilor gostileni, îi va astupa gura.

În afacerea școlilor populare. În numărul său de Joi „Tribuna“ din Sibiu scriind despre rolul magiarisător a lui „Emke“ zice: Pe terenul școlar am susținut, lupta mai ușor, căci școlile noastre au stat și stau în umbra protectoare a bisericii, pe terenul economic trebuie ca această protecție să o aibă „Asociațiunea“, băncile și reuniunile noastre economice.

E vorba adevă, că lumea magiară nu e îndestulată cu isprăvile civilisătoare și mai pe sus de toate magiarisătoare, a societății Emke. Vestitul sēcui Beksics cere, ca ea să încerce a lucra pe terenul economic și să împiedece naționalitățile în progresele, ce le fac în direcție economică, de și „lucra neorganizată.“

Scriitorul din „Tribuna“ se îngrijorează în fața acestui nou atac, ce se pregătesc, de și nu-i ceva invenție nouă, e mai mult un cliché usat.

Când era vorba de reforma băncilor, s'a adus de motiv progresele și cuceririle institutelor finanțare românești. Când s'au început cu băncile populare favorizate de stat, s'a strigat în gura mare că acum a sosit timpul să se zădărnicească lucrarea băncilor românești, cari dau ușor bani împrumut Magiarilor spre a-i desmoșteni. Și apoi e foarte veche frasa: a cui e pământul, a celuiia e și țara.

Aprope ne-am dedat cu supărările acestea a le fraților magiari și cu mijlocele ce iscodesc aproape zilnic spre a se feri de noi.

Și de aceea noi nu împărțăm necazul și frica scriitorului din „Tribuna“. Și dacă ne ocupăm puțin cu pasajul citat o facem spre a ne arăta nedumerirea, când e vorba să se invoce ajutorul și scutul Asociațiunii.

Să ni se ierte observarea, și mai ales n'am dori să supărăm pe nime, dar ne mirăm cum se face aceea, că prin o trăsătură de condei, școlile populare sînt adăpostite și încă bine. Asociațiunea literară și culturală e mântuită de ori ce grijă, și ea și cum totul ar fi în perfectă ordine se cere concursul puternic al singurei noastre societăți culturale *pentru mântuirea noastră pe terenul economic!*?

După Sinodul arhidieceșan de la sfârșitul anului trecut, am publicat câte va acte sinodali, între acestea și raportul inspectorului școlastic. Raportul acesta a fost reprodus mai de toate ziarele noastre, l'a reprodus și „Tribuna“. În acel raport se spune că din 36 miș prunci 8500 n'au cercetat școla de toate zilele, din 7. n'au frecventat 6 miș școli repetiționale. În 51 comune nu erau școli românești la 103 de școli au primit ajutor de la stat în suma de peste 13 miș fl. Noi credem că cifrele acestea vorbesc destul de elocuent și încă spun că nu stăm așa de bine, cât să fim hodiniți și nici să nu ne gândim la grija școlilor.

Recunoscem că bisericile noastre fac tot ce pot pentru conversarea caracterului confesional al școlilor populare, dar la întrebarea cât pot? va trebui să se răspundă: puțin de tot.

Și statul o știe acesta. Știe că nu vom pute să ne plătim învățătorii cu salariile prescrise și cu cuincenalele lor. Și chiar fiind că o știe își ofere ajutorul său, zice, că cu multă bunăvoință. Da cu bunăvoință până la o zi de strîmtoare. Țr la sosirea acelei zile, se folosește de drepturile ce i le dă legea și închide-va rînd pe rînd toate școlile ce subvenționează acum.

Dovadă e corespondința, ce se publică în Gazeta de Joi, scrisă din diecesă de Gherla și în care se înșiră tertipurile ce folosește inspectorul regesc contra școlilor subvenționate, amenințându-le cu închidere. Mai înainte vreme școlile de stat și comunale se făceau cu forța și prin înșelăciuni, — ziceam noi. — Țr acum — zice-vor cei de la putere — facem școli, căci voi confesiunilor și naționalităților nu le puteți susține pe ale vóstre!

— „N'am nimica, iubite, numai astă noapte am avut niște visuri rele, pe lângă aceea știi s'era cea neplăcută!“

— Nu continua! — o întrerupse Ioan — știi, că eu sum cauza la toate, dar promit, că de acum înainte cu ajutorul lui Dumnezeu toate vor fi alt cum!

Așa a și fost! Cu ziua de azi se începu o Țră nouă în casa lor. Se ivi între dînșii o rivalizare, și care de care să-l întrécă pe cel alalt în iubire. La masă nici unul n'a fost obstinat, ma încă și grumazul, la care era legată trista întâmplare, după convoirea reciprocă deveni bucata cânelui.

Un spre zece luni trecură ast fel în pace și în iubire, fără ca să se fie ivit vre un nor pe cerul senin al vieții lor. Înse Ioan aducându-și bine a minte de viziunea din noaptea ultimă a anului trecut, zilnic se descepta cu cugetul, da dacă azi? . . . . .

Cugetul acesta într'atâta i-l nelinisea, că de multe ori tótă ziua era trist, fără voie.

— „Numai acumă cunosc însușirile nobile ale muerei mele și Țtă, că în anul acesta trebuie să o pierd! — ast fel se frământa nu arare ori ore întregi.

Elena deveni din ce în ce mai palidă, nervoasă, apetit n'avea de loc și tot tuși, cari împrejurări păreau a afirma posibilitatea pericolului, de care-l era frică lui Ioan.

Elena Țrăși observând melancolia, fața tristă și privirea adâncă a bărbatului, asemenea se cugeta despre el și cugetul, că sînt numărate zilele lui Ioan, care mai ales în anul acesta și-a manifestat amorul său sincer. — toate acestea pe muerea la construcția și așa debilă, o făcură morboasă.

Ziua critică, cea din urmă a anului, a sosit. Elena ne mai putendu-se reținé, își

deschise internul mărturisindu-i lui Ioan, că se simte foarte rău, enunțând tot o dată, că mai ales o întristeză exteriorul debeat al lui și consternațiunea-i neesprimabilă.

— „Tu ești morbos iubite bărbate, nu nega, ved bine, că . . . . .“

La auzul acestor cuvinte lacrimi isvoriau din ochii lui Ioan, o sărută și cu o durere adâncă în inimă părăsi chilia.

— Oh! așa dară încă la noapte o să-mi pierd muieră-mi scumpă — suspina dureros Ioan — Țr mâne numai singur, de toți părăsit!

Și ieșia a fară să-și ștergă lacrimile.

Reîntorcându-se în chilia Elenei, ca, pe cum se cugeta, să vadă momentele ultime ale acestui inger, pe Elena o afla ingenunchind cu mâinile ridicate spre cer.

„După medic! repede după medic! — strigă Ioan cu un ton desperat. Și plângend amar se apropie de dînșă.

„Dragă Ioane — suspină Elena, — dar acumă te ved ultima Țră în viața acesta?“

— „Oh! noapte nefericită — replică Ioan — într'adevăr, că avea drept viziunea din noaptea ultimă a anului trecut.

— „Cum? dar și tu știi deja?“ — întrebă Elena surprinsă.

— „Ce? — zise Ioan.

— „Că — dar nu cutez să-ți spun, că, — la noapte iubite, ai se mori!“

— „Eu să mor!? Oh dacă ar fi așa! Dar durere nu eu, ci tu vei muri, căci ved, că acumă ești la culmea morbului.“

— „Nu, scumpule, eu nu-s morboasă, numai slabă de durerea, și întristarea, că te voi pierde; pe lângă aceea și nelinisea, ce o simțesc pentru păcatul . . . Țră-mă!

— „Ce păcat Elenă? vorbește! fii sinceră!“

— „De sigur îți vei aduce a minte de s'era ultimă a anului trecut și de scena tristă, ce era atunci între noi. Purtarea ta Ioane dragă, mă infuriă foarte și ieșind din chilia cu sinu-mi plin de engetul răsunării, oftam numai aceea să nu te mai ved! Cugetă deci! Tot în noaptea aceea mă grăbiam cătră cimiter și chiar, când bătu orologial două spre zece, Țra spiritelor . . . acolo, — Dômne ajută-mi! — acolo, în cimiter îți vedai spiritul t'eu! Acumă poți știi, ce consecință va ave viziunea mea!“

Muerea accepta tremurând răspunsul bărbatului. Ca și când dintre norii, cari acoper întregă bolta cerului, ieșea o rață blândă a sôrelui, așa se începu a se înveseli la auzul acestor cuvinte și fața lui Ioan.

— „Dar tu ai fost în cimiter Elenă? Că eu am cugetat, că numai spiritul t'eu a umblat acolo!“

— „Cum? dar și tu ai fost acolo? i-l întrerupse Elena — că eu am cugetat, că spiritul t'eu l'am vedut!“

— „Oh! scumpă Elenă — așa dară ambii ne-am înșelat și ambii sîntem vinovați. Să cerem deci iertare de la bunul Dumnezeu și să-i promitem, că de acumă înainte în momentele triste ale vieții noastre nu în superstițiunii, ci înaintea sfintei Cruce v'om căuta consolare!“

— „Da! Așa Ioane, la sfînta Cruce!“

* * *

Medicul îi află îmbrătoșăși vȚrsând lacrimi de bucuria. Acesta era un moment sfînt, dulce și pătrundȚtor.

Cornel Darabant.

Da, stău sub sentul binevoitor al bisericilor școlile noastre, înse, din partea noastră să nu le dăm cu totul uitării.

Scopul Asociațiunii e în rîndul prim „înaintarea culturii poporului român” și nu mai după aceea contribuirea din a sa parte la prosperarea economică a Românilor din patrie.

Aci credem noi trebuie să muncescă Asociațiunea culturală, pe acest ogor, greu de cultivat, care recere încordarea puterilor, dar care singur poate să ne mântuiască nemul din perire. Prin cultură la bunăstare, s'a zis de mult și foarte drept. Aci să lucre Asociațiunea, la mântuirea școlilor poporali, și lase băncilor și reuniunilor agricole, cari is destul de harnice, grija de progresele economice. Să se iee pildă de la reuniunea agricolă din Sibiu și atunci țeranul nostru va câștiga dragoste pentru ogorul părintesc. Mai înainte de toate înse să fie învățat carte românească.

Ura de rassă. Șovinista fõe „Egyetér-tés” eshauriându-și tot materialul, cu care da năvală asupra Românilor a recurs la un corespondent grec fie real, fie fictițiu.

Într'un articol datat din Atena spune corespondentul lui „E-s” despre năvălirile Românilor din Macedonia în drepturile Grecilor, pe cum și despre răsvrătirile celor din Bucovina, cari din această țărișoră ar voi să facă o provincie română. Articolul acesta i-și are scopul său. Mai întâi să atragă atențiunea celor din Viena, asupra mișcărilor din Bucovina, pe cari să le represinte ca irredentiste. Căci acestea nu pot fi fructul unei tractări neumane ale președintelui Bourguignon, pe cum susținem noi, ci o parte a luptei de irredentism, ce se arată pretotindia pe unde sînt Români. Apoi să confirme stăpânitorii nostri în ideile, ce și le-au făcut despre poporul român din patrie, „ce tinde în afară.” Să atragă, dacă ar pute luarea a minte a Slavilor, la pericolul ce-i amenință și în fine să aducă la cunoștința Pörtei Ottomane, nu ei, ci un articol din o fõe grecască încureăturile, ce le plănuesc Români în Balcani.

Nu credem să-și pótă ajunge scopul căci pôte vedé ori cine, că în articolul amintit, ca și în toate articolele de genul acesta ale lui „E-s” domnesce mai mult patima, de cât rațiunea. De altmintrea care Grec ar puté face pe sultanul să credă, că poporul român din Balcani, care a fost tot de una cel mai eredicios, de o dată s'ar schimba luând locul Grecilor, a căror fides, nulla fides, și cari sînt timendi etiam dona ferentes.

Revistă politică.

Austria. Ministrul Wittek are să mai promulge pe baza §-lui 14 legea despre recruți și apoi și-a terminat comisiunea. Succesorul său Dr Körber, fost ministru de interne în cabinetul Clary și de comerț în ministeriul Gautsch, până acuma s'a sfătuit numai în mod privat cu funcționarii mai înalți, nepri-mind încă însărcinare formală pentru compunerea noului cabinet.

Pedeci în formarea noului ministeriū, Körber va întâmpina mai multe. Înainte de toate sînt feudalii catolici, cari voesc, ca în viitoriul ministeriū Cehii încă să

aibă un ministru fără portofoliū, pe cum au și Galițianii, și a nume pe Reiek, ér cei din Galiția pe Bilinski. Cestui din urmă înse îi se vor opune Nemții, nefind el bine văduț înaintea lor. Și așa dacă Bilinski ar ajunge din nou în cabinet, frecările ar fi și mai înverșunate.

În ce privesce împăcarea dintre Cehi și Nemți, nu sînt mai multe speranțe de reușit, ca în trecut. Germăni pretind ca limba de comunicațiune între diversele provincii să fie cea germană. Această pretensiune înse o rēsping Cehii, pentru că în Austria fie care provincie i-și are limba sa de stat.

De altă parte Cehii pretind dreptul public ceh. Cu alte cuvinte ei vreū să fie independenți în țara lor.

Franța. Al doilea proces mare, ce l-a văduț Franța în timpul din urmă, a fost procesul intentat în contra lui Guérin, Deroulède, Buffet și soților lor, ca împotriva unor conspiratori în contra republicii. Senatul s'a prefăcut în tribunal de stat și după o pertractare de mai multe luni, a adus sentința în contra sus pomeniților patrioți acușați. Deroulède și Buffet au fost condamnați la câte 10 ani esil. Ei au și fost escortați cu tren separat peste granița republicii din spre Belgiū. Acești doi probabil, că se vor și stabili în Bruxella.

De parte de patrie vor petrece ei timp de 10 ani, în virtutea sentinții, la carea nu puțin au contribuit filosemiții. Conform legii franceze esilațiilor absolut nu le este permis, ca în decursul esiliului, sub ori ce pretext să se întorcă în patrie. Dacă totuși ar face-o acesta, atunci restul timpului de esil trebuie să-l petrecă în temniță.

Guérin apoi a fost osfndit la 10 ani temniță. Se sperază înse, că cu timpul vor fi agrafiați cu toții.

Rusia. Pe lângă rășboiul, ce-l pörtă Anglia în Africa de sud, azi mîne va trebui să se lupte și în Asia în contra Rusiei.

Guvernul rusesc, pe cum spun foile, nu de mult a transferat din Tiflis (Caucas) o divisiune întregă de armată în Afganistan. Scopul e să atace orașul Kusk, care după Herat e cel mai de frunte oraș în acele ținuturi. Acest simplu fapt a fost de ajuns ca să scótă pe Anglezii din sările.

Atâta înse nu a fost destul. O fõe semioficiōsă rusescă lea pe Anglezii în batjocură. Ea invită Anglezii să-și trimită renumita flotă în Asia, să se lupte cu Rușii pe uscat, pe cum se luptă și cu Buri. Pe urmă încheie numita fõe, că dacă Anglezii nu se vor împăca cu noua stare a lucrurilor, facă ce vor vre, dar Rusia e sigură, că nu vor vorbi în tonul, în care ar fi vorbit înainte de rășboiul cu Buri.

Anglezii ard de mînie, dar în fine n'au ce face. Cu Rusia nu pot giumi, mai ales în timpurile acestea critice pentru cel din Londra. Sumuțarea ziarelor angleze, ca guvernul britanic să trimită flota în Oceanul pacific, ca să

se recompenseze pentru înaintarea Rusiei pe uscat, pe Ruși nu-i altereză, ér în Londra nu află rēsunset.

Muscali vor ocupa orașul Kusk, pe cum zic ei, ca să se pótă asigura în contra ciumei din India, apoi vor trece la Herat, și după ce vor deveni și stăpânii acestui oraș, vor fi vecini nemijlo-ciți cu Anglezii.

Transvaal. După pauza, ce se observase pe la sfârșitul lui Decembre, luptele au început din nou. Buri, pe cum se scie, până acuma se ținuseră de defensivă, dar fiind că armata angleză începe a se mări și cei din Londra fac toate sfortările, ca să spele înfrângerile suferite, părăsind defensiva, au luat ofensiva.

În primele zile ale lui Ianuariū Buri au atacat (pe câmpul de luptă din vest) pe generalii anglezii French și Gatacre. Aceștia ne putend susține atacul, trebură să se retragă cu perderi însemnate. În 5 Ianuariū apoi reluară din nou asediul Ladysmithului. Fiind că nu le-a succes ocuparea cetății în ziua aceea, asediul l'au continuat în ziua următoare, dar și atunci fără rezultatul dorit.

Faptul, că Ladysmith încă se menține a mai liniștit în cât va spiritele Anglezilor. Dar asta a fost numai în cât va pentru că situația orașului e de tot critică. Generalul Withe a voit să părăsescă orașul de mai multe ori dar nu i-a succes. Tot el a încunoscintat în două rînduri pe generalul englez Buller ca să-i vină în ajutor, dar acesta nu pôte, fiind că toate încercările lui de până acum de a trece peste riul Togela au rēmas zădarnice. La apărarea acestui riū se află însuși generalul bur Joubert și cu el partea cea mai mare a armatei sale. Pentru ca trecerea lui Buller peste riū să fie imposibilă, Joubert a ocupat mai toate delurile, ce se află în apropierea riului. Aici i-și concentră el puterile, bine scind, că cei din Ladysmith, dacă nu caperă ajutor sînt siliți să se predea.

Entuziasmul pentru Buri a cuprins inimile tuturor. Sute și sute de indiviți, mai ales în Statele-Unite, se însinuă ca voluntari în armata Burilor. Africanderii din țara Cap încă nu vreū să mai scie de supremația angleză, ér Buri mic cu mare, copii de 14—15 și moșnegi de 70 ani leau armele pentru apărarea libertății.

Anglezii din partea lor simțind, că Buri primesc arme și munițiune din Europa, au prins două corăbii germane pe țermul ostic al Africei. În ele au aflat munițiune de rășboi.

De altmintrea pentru ca să încete o dată vērșarea de sânge și conferința de la Haaga să nu fie atât de rēu batjocorită, secțiunea belgiană, ce luase parte la conferința de pace, a luat inițiativa de a se sista o dată bătăile din Africa de sud. Spre scopul acesta comisiunea amintită a rugat pe președintele Statelor-Unite ca să se întrepună pentru încheierea pa ii.

LOTERIA CASEI NAZIONALE.**PROSPECT.**

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ — pe baza concesiunii acordate de On. Minister reg. ung. de finanțe cu ordinațiunea Nr. 49.522 din 27 Iulie 1899, — aranjază o

LOTERIE DE EFECTE,

al cărei profit se va folosi pentru ridicarea unei Case naționale în Sibiu, în care se va instala un Muzeu istoric și etnografic român și Biblioteca Asociațiunii, etc.

Prețul unui bilet de loterie 1 corună.

Câștiguri:

I c. princ. în v. de	Cor. 10.000 = C. 10.000
1 „ „ „ „ „	3.000 = „ 3.000
2 câștiguri „ „ „ „	1.000 = „ 2.000
5 „ „ „ „ „	500 = „ 2.500
10 „ „ „ „ „	200 = „ 2.000
10 „ „ „ „ „	100 = „ 1.000
20 „ „ „ „ „	75 = „ 1.500
20 „ „ „ „ „	50 = „ 1.000
50 „ „ „ „ „	20 = „ 1.000
100 „ „ „ „ „	10 = „ 1.000
219 câștiguri „ „ „	C. 25.000

Tragerea la sorți se va face în Sibiu la 31 Maiu 1900 st. n. în prezența unui notar public și a unui comisar politic.

Consemnarea câștigurilor se va publica la trei zile după tragere. Ridicarea lor se va face în decurs de 60 zile de la tragere.

Bilete de loterie se pot procura de la biroul Asociațiunii în Sibiu (N. Szeben, strada morii Nr. 8), și se vor vinde la toate băncile românescl.

Sibiu, în Decembre, 1899.

Comisiunea loteriei.

„An nou fericit!“

Urmând unei datine vrednice de laudă, de un timp în coce au început și la noi să se răscumpere felicitările de anul nou și banii ce s'ar fi cheltuit să se dea, pentru scopuri folositoare.

În unul din numerii trecuți ai foii noastre, am publicat o corăspundință, în carea un preot propune, ca banii de răscumpărare să se dea fondului de salarisare a preoților. Ideea aceasta a împărțit-o și un alt corăspundent al nostru.

Tot pentru răscumpărarea felicitărilor am publicat și un apel de la Asociațiune, care cere banii aceștia pentru casa națională.

Noi nu ne am declarat nici pentru una nici pentru cealaltă.

Azi. Oficiul cassei centrale ne transpune lista contribuțiilor făcute în favorul fondului de salarisare al preoților, ca răscumpărare a felicitărilor de anul nou.

Publicăm cu viuă plăcere lista contribuțiilor acestora deplină încredințată, că ea se va continua din partea preoților interesați în prima linie.

Etă contribuțiile făcute până acum:

1. Ioan V. Rus protop Sibiu 8 cor.
2. A. C. Domșa, preot Blaș 2 „
3. George Pop, preot Mihalț 2 „
4. Valer Florian, preot Racovița 2 „
5. Aurel Pop, preot Jucul inf. 6 „
6. Petru Suciu, preot Săbad 2 „
7. Dr Vas. Hossu, canonic, Blaș 4 „

8. Arton Popa, preot Buciumșesa 8 cor.
9. Teodor Hârșan, preot Chi-mitelnic 2 „
10. Iuniu Br. Hodoș, direct. la Patnia Blaș 3 „
11. Dr Iuliu Muniu, advoc archid. Blaș 3 „
12. Căpit. Dion. Florian în Lăcse 4 „
13. Nic. Togan, capelan în Sibiu 2 „
14. Isidor Rus, preot Brosceni 2 „
15. Ieroteu Crișan, preot Abafai 3 „
16. Dr. Vas. Suciu, prof. Blaș 3 „

total 56 cor.

În loc de felicitări de anul nou, au contribuit la fondul „Ciriac B. Groze“ pentru premiarea studenților:

1. I. Brut Hodoș . . . . . 2 cor.
2. Dr. E. F. Negruț . . . . . 6 „
3. Dr. E. Solomon . . . . . 2 „
4. Gavril Precup . . . . . 2 „
5. Șofron Stan . . . . . 2 „

total 14 cor.

Noutăți.**Dorim din inimă tuturor cetitorilor nostri An nou fericit! —**

Din arhidieceasă. Joi în 11 și Sâmbătă în 13. crt. au fost sfințiți întru subdiaconi, diaconi și preoți clericali absoluiți Amos Frâncu destinat ca admin. parochial în Benic, distr. protop. al Alba Iuliei. — și Victor Macaveiu trimis în Viena la Augustineu, spre a se pregăti pentru doctorat în studiile teologice.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Vrednicul de pie memorie Alecsandru ore când Filip fost advocat în Abrud, în momentele ieșirii sale din viața pământéna între ofertele și jertfele aduse clerului și națiunii, n'a uitat nici de comuna sa natală Sânmiclăuș oferind și pe sama miseriei noastre bisericii gr. cat. din loc un legat de 200 fl., care sumă de banii, stimabila dămnă veduva Ana Filip ni-a și spedit-o (în 14 Octob. 1899.) ne subtragându din ea nici chiar porto postal.

Comitetul parochial, luând în primire suma legatului de 200 fl. și pe această cale își exprimă cele mai profunde și sincere mulțămiri; rugând pe bunul Părinte ceresc ca pe nobila oferitoare să o zilească mult și cu bine; ér pentru fericitul testator în toate Duminecile și sârbătorile, sub s. liturgie, unde este amintit numele piului fondator — căci noi am hotărît suma aceasta de 200 fl. ca un fond din care cu timpul să se potă renova biserica noastră, carea e în stare de tot desolată și ruinabilă — tot poporul se rogă ca Dumnezeu să-l înscrie numele în cartea vieții, ér sufletul să îl primască în ceta sfinților! Ioan Barna preot gr. cat. Nicolae Horșa curator primar.

Sârbătorea Născerii Domnului. A fost prăsnuită aci, ca tot de una, cu deosebită solemnitate. În ziua I a celebrat I. P. S. Sa Mitropolitul Victor cu numărosă asistință, rostind Escelența sa predica ocașională. Tot în această zi a intrunit întrégă preoțimea gremială la prânz, unde ridicând pâharul a închinat pentru toți cei ce lucră spre binele sf. bisericii. În numele preoțimei a mulțumit prof. German, închinând pentru Escelența sa. În ziua a II. ca după datină I. P. S. Domn Mitropolit a celebrat sf. liturgie la biserica parochială. — Mai adaugem aci, că la catedrală a cântat cu multă precisiune chorul mixt al prof. Mureșan. —

„Pentru memoria lui Avram Ianou.“ La Sibiu a apărut sub titlul acesta în broșură separată cunoscutul apel, pe care dl advocat Dr Amos Frâncu l'a înaintat ministrului de interne în cauza fondului pentru monumentul lui Ianou. O broșură costă 1 corună (pentru România 2 lei.). Venitul curat, ce va rezulta din vânzare, e destinat pentru înfrumșetarea cimiteriului din Tebea, unde se află mormântul lui Ianou. De vânzare la Institutul tipografic în Sibiu.

O scenă duiosă la Palat. Sub acest titlu ziarele din Bucurescl scriu: „Zilele trecute, după ce M. Sa Regele a primit delegațiunea venită din Dobrogea care i-a expus starea de miserie în carea se gasese locuitorii acestei provincii, Suveranul nostru a intrat în atelierul de lucru al Reginei, unde Maestrea Sa lua ceaiul cu micul principe Carol. Regele a început atunci să descrie tristul spectacol al fometei în Dobrogea și își exprimă mâhnirea, că nu pôte dispune de 500.000 de lei absolut necesari pentru a cumpăra porumbul trebuincios locuitorilor. „Micul principe Carol, care asculta cu mare atențiune exclamă atunci foarte emoționat și cu nevinovăție: — Scii ceva oncle, eu am două piese de aur, una mare și una mai mică. Pe cea mare o dăruiesc ca să se cumpere porumb în Dobrogea, ér cea mică să o daiți sâracilor din Bucurescl! „Aceste două piese de aur, au și ele istoriora lor. Ele au fost dăruite micului principe Carol de către Regele Carol, cea mare de 20 lei, când copilașul s'a hotărît să-și scotă primul dinte, cea mică de 10 lei, când a scos al doilea dinte!

„Liturgie“. Sub titlul acesta principesa Maria G. A. Sturdza-Miclăușani a scris într'un Album toate Dumnezeescile liturgii cu litere colorate și pe fie care filă e pictat, în mod admirabil, câte un sfint sașu câte un buchet de flori. Acest album a fost făcut dar Episcopului Silivestru de Huși, cu rugarea, ca să fie espus la Paris în 1900. Albumul, care pörtă titlul „Liturgie“ și e legat de episcopul Silivestru în aur și email, e un capo d'operă. Pe prima copertă sunt figurile Mântuitorului și ale celor patru evangeliști.

Cea mai tinără principesa română. Soția moștenitorului de tron a dat nascere unei fetițe în castelul Friedenstein.

Petreceri. La 20 crt. Reuniunea femeilor române din Blaș împreună cu casina vor aranja un bal în favorul fondurilor proprii. — În ziua de Anul nou școlarii din Șard vor face o producțiune declamatorică teatrală în favorul școlii și a școlarilor lipsiți de cărți școlastice.

Ziaristic. Cu 1 Jan. crt. redacțiunea organului „Biserica și Școala de la Arad, a fost încredințată Păr. Mangra, care în ziua de Crăciun a fost chirotosit întru protosincol. — Tot cu începutul acestui an a încetat „Revista Orăștiei“ și în locul a început a apăre „Bunul econom“, ca organ al Reuniunii economice din Orăștie. Redacțiunea foii e încredințată unui comitet constatător din Dr Ioan Mihu preș., Dr. Ștef. Erdelyi, Ioan Mihaiu, Danil David și Const. Baicu. Ca proprietar editor subscrie dl Ioan Mihaiu, ca redactor resp. Ioan Moța. Prețul de prenumerare pe an 4 corone. Fôia se presintă foarte bine, o recomandam cetitorilor nostri ca pe un sfătuitor în cele economice. —

Taxa de timbru pe călindare și inserate. Se anunță că ministerul de finanțe ungar a pregătit proiectele de lege referitoare la ștergerea competenței de timbru pe călindare și inserate și-l va și presenta dietei, ca de la 1 Iuliu crt. resp. 1 Ian. 1901 să și tute în valoare. —

†. Casuri de mörte. Chiar acum în préjma ss. sârbătorii cruda mörte a răpit din sinul bisericii noastre pe dot fruntași vrednici, fiți adevărați ai sfinței noastre mame bisericii. Aceste două victime sînt:

Ioan Petran, protofiscal comitatens pens. în Cluș, mort la 31 Dec. n. 1899 după lungi suferințe, la vrsta de 63 ani, în al 33-lea al fericitei sale căsătorii. —

Dr Ioan Nichita, advocat în Șimleul Silvaniei, mort la 1 Jan. n. în Oradea mare, după scurte dureri. —

Amëndoi aceștia încă fiind în viață, au lăsat frumoșe și mari fundațiuni pentru fiții nēmuli lor.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Însemnarea simbolică a porumbului.

Texturile acelea ale sfintei Scripturi, pe cari se întemeiază însemnarea simbolică a porumbului obișnuită în biserică creștină, se cuprind în raporturile evanghelice despre botezul Domnului. Ss. Evangeliști ne spun a nume, că sfântul Spirit cu prilejul acela s'a arătat și s'a pogorit preste Domnul nostru Isus Christos „ca un porumb“ (Mt. 3, 16; Mr. 1, 10), „cu chip trupesc ca un porumb“ (Lc. 3, 22). Prin acesta s'a determinat pe sama creștinilor mai de aproape modul, în care să reprezenteze dinșii în chip artistic botezul Domnului. Taina această pictorii creștine o au reprezentat cu porumbul ca simbol al sfântului Spirit probabil deja în vechiul al II-lea în ceteriile romane numite al s. Lucina și al s. Pretextat, erau fără de nici o îndoială în multe monumente din vechiul al IV-lea.

Când în reprezentări de ale Preasfintei Treimi celei împreună împărățitoare în ceruri cele trei persoane dumnezeiesci se zugrăviau ca trei oameni de totuși tot ori aproape în tocmă, cei vechi de multe ori caracterisau figura cea din mijloc prin o coronă împărătească, pe cea de-a dreapta prin o cruce ori prin o cunună de spină, era pe cea de-a stînga prin un porumb, care-l odihnesce pe pept ori pe mână. Dară cu mult mai adese ori aflăm reprezentarea aceea, în care Tatăl și Fiul șed unul alături cu cel alalt, — Fiul firesc de-a dreapta, care loc în sfinta Scriptură și în biserică creștină, cel puțin în cea răsăritenă, se socotesc de al doilea, pe când cel de-a stînga se socotesc de cel dintâiu, — era între amîndoi plutesce porumbul, simbolul sfântului Spirit. Dovedesc un dar foarte ager de invenție împrejurarea aceea, că spre a da expresie învățăturii despre purcederea sfântului Spirit de la Tatăl și de la Fiul unii pictori în reprezentarea aceasta a Presfintei Treimi au zugrăvit porumbul așa, că el cu o aripă și cu cealaltă atinge gurile celor alalte două persoane dumnezeiesci.

După ce însăși sfinta Scriptură a L. N. a înbiat îndreptățirea, ca un porumb, care plutesce de-asupra apei, să se privească de simbol al sfântului Spirit, tot sfinta Scriptură a mai înbiat două fapte, cari în reprezentările iconografice încă servesc spre a determina însemnarea simbolică a porumbului. Se știe, că potopul, întru cât printr'insul s'a despăcătuit pământul, trece de prefigurarea tainei botezului, în care ne curățim prin apă. Porumbul lui Noe se reprezintă deci în picturile creștine deja de la vechiul al IV-lea începînd așa, că el cu ramul de maslin, cu simbolul păcii în cioc sboră spre corabia lui Noe, spre icona bisericii singure mîntuitoare. S. Ambrosiu în ep. 42 îl aduce în legătură cu porumbul, cel ce s'a arătat la botezul Domnului. El scrie: „Sinagoga nu a înțeles porumbul acela, care după potop a adus ramul de maslin; dară porumbul acesta s'a pogorit mai apoi, când s'a botezat Christos, și a rămas pe dînsul.“ Iconografia creștină cea veche a exprimat și vîlat de o dată în icone simbolice în două chipuri taina porumbului acestuia, care vine spre corabie. Ea de o parte a

făcut din corabie un scrin, în care stă Noe întînd cu dor brațele sale spre porumbul, cel ce se apropie cu simbolul păcii în cioc, era de altă parte a făcut din corabie o nae cu un catarg în forma crucii, pe care odihnesce porumbul cel dăruitor de grație.

A două iconă, în care în L. V. ne întîmpină porumbul plutind de-asupra apei, o înbie deja începutul sfintei Scripturi. La I Moisi 1, 2 cetim adevărat: „Și Spiritul lui Dumnezeu se purta pe de-asupra apei.“ Spiritul lui Dumnezeu, persoana aceasta a treia dumnezeiească dăruitoare de lumină și viață, o zugrăvia apoi iconografia creștină în reprezentarea zidirii ca un porumb, care sboră preste apele pustii.

Cele trei evenimente amintite până aci, adevărat arătarea sfântului Spirit în chip de porumb la botezul Domnului, porumbul lui Noe și Spiritul lui Dumnezeu, care la zidirea pămîntului se purta pe de-asupra apei, au făcut, ca simbolul acesta în biserică creștină să fie așa de obișnuit, că îl găsim și în reprezentări iconografice de ale altor scene biblice. În iconele Bunei-Vestiri deja de pe la începutul evului de mijloc porumbul nu lipsește aproape nici o dată, cu toate că sfinta Scriptură nu ne spune, că cu prilejul acesta sfântul Spirit s'ar fi pogorit asemenea în chip trupesc ca un porumb. Chiar și în reprezentările sărbătorii Rusaliilor încă plutesc deja din evul de mijloc porumbul în mijlocul foisorului de-asupra cetel apostolesci, cu toate că sfinta Scriptură amintesc aci limbă de foc ca manifestări externe de ale grației dumnezeiesci.

Arătarea sfântului Spirit în chip de porumb la botezul Domnului a înduplecat deja pe creștinii cei vechi, să aplice un porumb întraurit de-asupra baptisteriului. Una din mărturisirile cele mai importante, carea dovedesc obiceiul acesta, se află în an. 536 în ședința a 5-a a sinodului din Constantinopol. Clericii din Antiochia raportază adevărat acolo într'o epistolă, că episcopul lor Sever a delăturat în chip fără-delege de de-asupra baptisteriilor și altarelor porumbii cei de aur și de argint, cari simbolisază pe sfântul Spirit. După ce porumbul era adus ast fel în legătură cu taina botezului, îl aflăm în iconele din catacombe deasupra profetului Iona, a cărui scăpare din mare reamintea taina botezului. Un porumb se află și în un monument creștin antic deasupra tinerilor scăpați din cuptoriul cel de foc și în altul de-asupra celor trei magi din răsărit, cari sînt prefigurarea păgânilor botezați.

Nu numai de-asupra baptisteriului, ci și de-asupra altarului încă atîrna un porumb până tîrziu în evul de mijloc. În porumbul acesta se păstra sfinta cuminecătură. Avem dovezi foarte vechi, că în Roma esistase obiceiul acesta. Deja despre Constantin M. se spune, că a dăruit bisericii s. Petru un porumb de aur, care era așezat pe un disc în un turn de aur și era înecjurat de petri scumpe. Un asemenea porumb a primit și biserică din Roma a ss. Gervasiu și Protasiu în an. 402 de la Papa Inocențiu I., era biserică s. Giovanni în fonte în an. 461 de la Papa Ilariu. În Galia se amintesc un asemenea porumb în testamentul episcopului Perpetuu din Tours pe la an. 490. În

răsărit mărturisește despre obiceiul acesta biografia s. Vasiliu spunînd, că el a lăsat, să se gătască un porumb de aur, în care se păstra a treia parte a agnetului consacrat. Deja cei mai vechi ss. Părinți au numit bisericile „casa porumbului“, mai ales pentru că în ele atîrnau de-asupra altarului porumbi de aceștia.

În biografiile sfinților ni-se istorisește, că grația sfântului Spirit s'a mijlocit unora din ei prin pogorirea unui porumb vizibil. Conform acestei istorisirii aflăm în foarte multe icone porumbi lângă sfinți spre a exprima, că pe sfinții aceștia Dumnezeu i-a distins în chip supranatural. Raportul diaconilor Ioan și Petru, că sfântul Spirit în chip de porumb a inspirat sfântului Gregoriu M. cuvintele, când le dicta, servește de temelie reprezentării iconografice obișnuite a sfântului acestuia. În iconele sfântului Ambrosiu încă se află un porumb, pentru că el în tocmă ca și mulți alți episcopi a fost înălțat în chip minunat la dignitatea arhierescă. Ba cu prilejul istorisirii unor alegeri de episcopi, cari au fost conduse prin pășirea nemijlocită a lui Dumnezeu la mijloc ori mai apoi s'au adevărat de foarte norocoșe, se zice a dese ori, că asupra respectivului s'au unit voturile „signo columbae“. Despre s. Remigiu se zice, că un porumb i-ar fi adus din cer uleul, cu care să ungă întru rege al Francilor pe Chlodwig. Chiar și dacă lucrul acesta nu s'ar pute dovedi de adevărat, pictorii totuși au voit, să-l zugrăvescă, de ore ce el e o reprezentare frumoasă a ideii, ca s. episcop a conlucrat în chip energic și binecuvîntat cu vocea lui Dumnezeu întru înălțarea noului rege. Cât de bine corespunde spiritului creștinismului a aduce porumbi în legătură cu episcopi, pe cari dora sfântul Spirit i-a pus, ca să pască biserică lui Dumnezeu (Fapt. 20, 28), se vede și din o sculptură antică creștină, carea o a găsit Bosio, și în care un porumb odihnesce pe un scaun arhieresc, care stă între cortine.

Asta e deci una din însemnările simbolice ale porumbului. Dară el mai are încă o însemnare. Dumnezeu a binevoit, să zidescă pe om după chipul și asemnarea sa. Cea mai mare asemnare o are sufletul cu persoana a treia dumnezeiească, întru cât firea lui cea spirituală e perfecțiunea lui cea mai de frunte. Nu avem deci, să ne mirăm, dacă aflăm, că simbolul sfântului Spirit trece și de simbol al sufletului.

Deja mai înainte de nascerea lui Christos găsim pe monumente de ale Egiptenilor, Elinilor și Etruscilor paseri ca icone de ale sufletelor. Numele Columba încă ne întîmpină deja de timpuriu, și el mai apoi în forma Columban s'a folosit și ca nume de bărbați. Pe petrite, cari în catacombe acoper criptele, abia se află vre un simbol mai a dese ori ca porumbul cu ramul de maslin. Înscripția „In pace“ ori „Spiritus tuus in pace“ o înșoțesc pe petrite acestea porumbul. Adevărat că porumbul ar pute, să se socotască și aci ca simbol al sfântului Spirit, carele a împărțit adurmiților odihnă și pace. Dară esplicătorii cei mai buni privesc porumbii aceștia de simbol de ale sufletelor adurmiților acelora, cari odihnesc

În dosul petrilor acestora, ca simbole de ale sufletelor celor ce s'au împărtășit în pacea cea simbolisată prin ramul de maslin. Explicarea acésta o face îndreptătită deja împrejurarea, că după cum ne spune s. Paulin de Nola, cei doi spre zece Apostoli se reprezentău prin icónele a doi spre zece porumbi. Asta s'a întâmplat între altele în un mosaic din biserica s. Clemente din Roma. De cum va ar mai rămâne vre o îndoelă, dacă porumbii aceștia reamintesc pe sfântul Spirit ori sufletele adormiților. Îndoela acésta o ar delătura nenumăratele icóne creștine antice și simbolice de porumbi, cari beaș ori mănâncă struguri spre a reaminti bucuriile raiului deschise pe sama adormiților. Nu pòte, să fie vorbă despre simbolizarea sfântului Spirit în casurile acestea și din cauza, că une oria aflăm pe aceea-și pètră zugrăviți lângă olaltă câte doi porumbi în ciocuri cu ramii de maslin. Porumbii zugrăviți pe petrele mormintelor subterane și obiceiul de a aprinde la morminte candelile mai apoi s'au împreunat așa, că au început, să dea candelilelor acestora forma porumbului. Ast fel rudeniile cercetând ceteriile găsiaș în galeriile subterane pretutindena porumbi, cari să le reamintescă pe adormiții lor. Când voiaș, să reprezenteze mórtea, despărțirea sufletului din trup, li-se imbia, să zugrăvescă un porumb, care ieșind din gura mortului își lea sborul spre cer.

(Va urma.)

Burul van het Roer.

Istorie de călătorie

de

Carol May.

(Continuare.)

Întreg drumul acesta de două zile îl făcuserăm nu chiar într'o zi întrégă, și pe lângă aceea să se mai lea în socotintă, că fugariul meu făcuse drumul în colo și în còce fără de a avé parte de o odihnă cum se cade. Asta în ținutul acesta cu puține isvòre și cu teren petros a trebuit, să intrécă și puterile calului celui mai bun, și așa nu fu mirare, că urcarăm numai în paș înălțimea, de la care se pogoria valea, în carea era farma lui Ian.

Nu ajunserăm până sus pe înălțime, când aușirăm din ceea lature pocnete de pușcături.

„În còce. Quimbo! Ține caii! Pe jos ajungem mai lute la farmă!” poruncii descălecând.

Ian făcu în tocmăi, și acum urcarăm în fugă înălțimea și tot în fugă ne pogorirăm de pe ea în ceea lature.

Pușcăturile se repetiră și ne dovediră, că vecinii au stat la pază, și că Zuli nu l-au surprins pe neașteptate. Găfăind ajunserăm până la grădină, alergarăm de-a lungul gardului și cotirăm în jurul colțului curții, căci supneam, că năvala a bună samă se îndrepta asupra porții. Nu ne înșelaserăm, căci chiar pe când sosirăm la pòrtă, chiar atunci pocni din partea de din apoi a casei o pușcatură.

„Aș trecut preste stobor și sint deja în curte. Ai noștri împușcă din fereștile din sus. Vino!” zise Ian și se întorse în dèrèpt, alergă de-a lungul zidului și sări apoi preste gard.

„Eă încă mă avintăi preste el, și abia imi ajunseră picioarele pe pământ, și deja și aușii o lovitură cu pătul pușcii.

„Unul!” strigă Ian.

„Eă încă vèdui, cum o figură întunecată și golă se repeși asupra mea, ridicăi pușca și slobodii.

„Doi!”

„Hallooh! Cine pușcă acolo jos?” întrebă un glas adânc din feréstă.

„Sint eă, baas Ieremias!” răspuse Ian slobodind pușca asupra unei ținte, carea eă nu o observam. O strigare dovedi, că glonțul a nimerit.

„Unde sint mișei?”

„Numai doi ori trei în curte —”

„Cu aceștia am gătat!”

„Cei alalți sint în grădină!”

„A. le voi trimite pe cine va!”

Ian intră în căsulia leopardului.

„Tüfel!”

Se aușii un sunet sforăitoriu.

„Vino. Tüfelul meu! Tu de multă vreme nu ai mai vèduț nici un Zulu!”

Trase fèra puternică de lanț din colibă și-i înfășură lanțul în jur de grumazi.

„Vino chiar lângă mine, mynheer! El e bine dresat, nu face căsenilor nimica, și nici dta nu ai, să te temi de nici un rèu, dacă stai lângă mine. Baas Ieremias!”

„Hallooh, ce e?”

„Petrece ore cine din ómenii noștri a fară? Eă slobod pe Tüfel.”

„Slobode-l, neef Ian! Sintem toți aci în casă.”

Ian duse fèra până la colțul curții, arètă spre grădină și o slobodii.

„Prinde Tüfel!”

În cealaltă clipă fèra era dispărută, și pe loc aușirăm o strigare înfiorătoare, după care urmă un urlet scurt și furios.

„A prins deja pe unul! Vino, mynheer, că le mai trimit pe ore cine.”

Păși la un șopru scund și-i deschise ușa.

„Rob!”

Pe loc ieși struțul.

„Prinde!” porunci Burul arètând spre grădină.

Struțul ascultă de poruncă și alergă în grădină.

„Nu va face leopardul nimica struțului?” întrebă.

„Nici prin minte nu-i trece! El beaș lapte împreună din acela-și șustariu. Dar acuma vino, mynheer! Avem, să aflăm, unde și-au ascuns Cafèrii caii, și atunci mișei sint perduți.”

Sărirăm din noș preste gard, în vreme ce din grădină se aușia strigare după strigare. Caii erau a bună samă în apropierea casei. De aceea zisei:

„Să incunjurăm casa în o anumită depărtare de la stobor, eă în partea asta și dta în cealaltă, mynheer!”

„La nici o întâmplare! Ai, să rămăi lângă mine din cauza leopardului, dacă ar sări preste gard, ceea ce de altmintea nu cred, să o facă.”

Acuma fișai pe lângă noi o figură și încă una. Trimisei în urma lor al doilea glonț din pușca mea. Al treilea voi, să trecă pe lângé noi, dară primi al doilea glonț din pușca lui Ian, și acum aușirăm deja sforăit decal, a căror tropot se depărta.

„Așa dar acolo erau,” zise Ian. „Cei doi au scăpat, de cum va nu ai nimerit pe unul din ei.”

„Am nimerit pe al doilea, asta o sciă a bună samă. Și totuși au scăpat doi, căci unul va fi rămas lângă cai.”

„Dară cei alalți sint perduți. Eă cunosce pe Tüfelul meu.”

Încă până ce grăia el, pocni stoborul. Credeam, că un al patrulea Zulu va, să trecă, și întorsei pușca spre lovitură. Dară era leopardul. El sări la pământ, ér apoi se aruncă cu iuțela fulgerului asupra mea și mă aruncă la pământ.

„Tüfel!” strigă Ian chemându-l de la mine. Dară fèra gustase sânge și redobindise deplina sa sèlbătécie.

Una din brâncile ei se împilântă adânc în carnea umèrului meu, și dinții cercaș, să ajungă la gâtlejul meu. Zăceam de desubtul animalului, îl țineam de grumazi și-i strîngeam capul de mine, pentru ca dinții lui să nu-mi fie primejdioși. Picioarele le încolăci în jur de trupul lui și-l trăgeam jos până chiar pe

mine așa, că nici brâncile de din apoi nu puteaș, să-mi fie primejdioșe. Dară fără de ajutorul lui Ian totuși aș fi fost perduț. El prinse lanțul, trase cu o smâncitură puternică fèra de pe mine și o aruncă în stobor cu o forță așa de mare, căt pocniră nu numai stoborul, ci și óșele leopardului.

Istoria ne grăesce despre bărbați, cari să fie sugrumat lei numai cu mânil. Până acuma mă îndoisem în adevèrul istorisirilor acestora, dară acum mă convinsèi, că sint ómeni, a căror forță fizică întrece chiar și forța unei fèră ca acésta. Mè sculăi și luăi cuțitul în mână.

„Ne cantă, să-l ucidem!”

„Nu e de lipsă, mynheer! El nu mai pòte strica!”

Burul îngenunchiă pe leopard, care se putea apèra în contra apèsării celei puternice numai cu un urlet timpit, înfășură lanțul în jurul uneia din petrele, cari erau băgate adânc în pământ și formaș proptecele stoborului.

„Aci rămâne, până se va face ziua. Atuncia o singură privire ajunge spre a-l face ascultătoriu. Rănit-te-a?”

„Puțintel la umèr.”

„Vino dară lute, ca să te lege! Adevèrat că a fost din partea mea un lucru nesocotit, că am slobodit fèra, dară nouè ne-ar fi scăpat mai mulți vrășmași de cât lui.”

Sări preste gard, și eă după el în ciuda durerilor, cari le simți în umèr în urma săriturii.

„Deschide ușa, baas Ieremias!”

„Pe loc, neef Ian!” răspuse Burul de sus. „Cum staș Cafèrii?”

„Doi au scăpat. Pe cei alalți ni-i vom privi cu felinariul.”

Ușa se deschise, și noi voiam, să intrăm. Atunci aușirăm, că din colo dă, gard se apropie tropotire de cai, și un glas striga după ajutoriu.

„Aș, o, o! Mynheer, ajut! Rèu nălucă vreș mănca Quimbo și mănca cai!”

Ce fel de nălucă putea, să fie aceea? Ian alergă la pòrtă și o deschise. După câte va clipite sări Quimbo pe Mozambicanul sèu în curte. În urma lui veniaș cei alalți doi cai, cu tóte că nu-i ținea de frîu, și în urma lor alerga struțul cu grumazul întins.

„O, nălucă vreș prinde serman Quimbo. Mynheer pușcă nălucă!” striga Cafèrul oprindu-se acuma înainte mea și arètând cu un gest de spaimă în apoi de sine.

Baas Ieremias sta cu un felinariu mare din jos de use așa, că puteam, să vedem bine. Struțul, după cum băgarăm de samă după aceea, ieșise din grădină prin pòrtă stoborului, carea o deschiseră a bună samă Zuli, și dase de Quimbo, carele se apropiase cătră casă și în întunec nu băgase de samă struțul. Acuma fiesce că vedea, cu ce fel de nălucă a avut de lucru, și bărbăția i-se trezi din noș. Sări de pe cai, luă lancea sa și începu a lovi cu ea în struț.

„Ce? Nălucă sint pasère, sint struț? Aștept, Quimbo vreș arèta pasère face nălucă!”

Se înșelase în vrășmașul sèu. Struțul, când e libèr, e fòrte fricos, dară domesticit fiind e a dese ori un păzitoriu fòrte viteaz al casei, și dacă ajunge la consciința fòrței sale, e un luptaciù, cu care nu e bine, să te prindă. Quimbo avu, să o esperieze acésta pe loc. Struțul luându-și un avint puternic îl aruncă la pământ, îi aplică vre o câte va lovituri fòrte energice cu picioarele și lovi cu ciocul spre capul lui și într'aceea spre nenorocire țintia tot spre frisură așa, că acésta într'o clipă își perdu artificioșă formă de pantofi. Biruitul începu, să strige țiuind.

„Ajut, mynheer! O sèrac Quimbo. o frumos sèrac pèr de Quimbo! Mynheer lovesc mort, bat mort, împung mort, pușcă mort struț!”

„Rob, în apoi!” strigă Ian și prinse pasèrea de una din aripi, cu cari bătea.

Dobitoicul ascultă, și Burul îl duse în șopru, care era încă deschis. Quimbo se sculă și scutind încă și acuma conciu să se cu mâinile, voia, să-și continue lamentarea. Atuncia vedu umărul meu sfâșiat, de pe care sângele întru adevăr curgea tare. Pe loc sări la mine și zise îngrijat:

„Mynheer am rană? Mynheer sint face apröpe mort? O, o, bun sörac mynheer! Quimbo voiü lega rană de la drag mynheer!“

Vecinii și Miette se pogoriseră la noi. Auđind cuvintele lui Quimbo își uită de întrebările și deslușirile, cari a bună samă le erau pe limbă, și mă încunjură. Mă duseră în casă și acolo mi cercetară rana mea. Ea adevărat că-mi făcea dureri, dară nu era primejdiosă. În vreme ce mi-o legară, se porniră întrebările și istorisirea, și apoi ne duserăm întrarmați și cu felinare a fară, să vedem pe Zulii cei morți.

În curte zăceaü trei trupuri. În dosul căsii mörtea avuse un seceriș încă și mai bogat, căci acolo gäsirăm cinei trupuri sfâșiate în chip grozav. Doi din Zulii aceștia îmbrănciseră sub loviturile ciocului struțului, mai înainte de ce l-ar fi omorît leopardul.

Acuma făcurăm o cercetare în direcția, în care staseră caii. Și aci au fost de mörte cele două împuşcături ale nöstre, dară Ian se mănăia förte tare, că, d vedu, că Siucuni nu era între cei morți. El scăpase și de astă dată.

În ziua de mai înainte vecinii lăsaseră, să îngrope pe Zulii, cei ce căduseră, în pădure, și să aducă la farmă obiectele lor, cari noi le-am fost ascuns. În ceea diminătă ne aștepta o îngropăciune încă și mai mare. O amânărăm, până vor fi sosit și cei alaiți Buri. Atunci avură, să se rostescă judecată asupra lui Cempa și să se lea măsură cu privire la urmărirea lui Siucuni și la prinderea transportului de arme.

IV.

În ceea diminătă mă treui, deja de impuriu, și când ieșii în șopru, găsi acolo e Miette deja cuprinsă cu Burul. Ea doră vea, să se îngrijescă de atăția öspeți aleși, și conștiința acésta îi scurtase odihna de öpte.

Gändul, că principele Zulilor a scäpat, ne mănă a fară pe că-up. Leopardul era încă și acuma länțuit de pötră, și ochii lui scipiaü privind la trupurile cele din apropiare ale celor împuşcați. La o parte vedui limpede urmele cailor, cari stätuseră aci. Dera lor, carea o urmărit până la un loc, ducea în jos în vale și se întörcea apoi spre räsărit. Ne era de folos, să scim, în ce direcție se continua ea. De aceea mă întorsei la farmă și trezii pe Quimbo, ca să-mi înșezeze calul.

Încălecăi în ciuda ranei mele și mă întorsei la deră și o urmărit, până când imi putui forma érá o părere solidă. În depärtare cam de patru miluri anglezesci de la farmă mă oprii pe o înălțime și vedui cătră räsărit virfurile cele acuma luminate de söre ale munților Rand, în vreme ce póla lor până apröpe de mine era încă ascunsă sub negură undulätöre. Colo din colo ducea pasul Kers preste munți, și aci cu ceva mai la deal deschidea pasul Klei calea la vale în țară. Altă cale a fară de acestea două nu esista. Cel puțin așa se credea în de obște. Dera ducea în direcție öblă cătră pasul Klei, și eu acum eram convins, că acuma nu am mai reuși, să ajungem pe Siucuni. Căii lui adevărat că în urma în ordării erau förte obosiți, dară el dispunea de cai destui, pentru ca să schimbe călăriile, și chiar și dacă am fi avut în de mână cai pröspeți, el totuși deja și acum era în un avantaj cu mult mai mare, de cât să-l mai putem ajunge.

Mă întorsei și nu mai aveam mult până la farmă, când hăgăi de samă o cétă de călăreți, carea venia din o lature și părea

a avé aceea-și țință cu mine. Ei încă mă observară. Se opriră și mă așteptară. Eraü peste trei zeci de figuri puternice de Buri, cu pälării late de-asupra fetelor pirlite de söre și cu puscă grele aninate de umerii puternici.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Enciclopedia Română“, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, de Dr. C. Diaconovich, prim-secretarul Asociațiunii.

A apărut fasc. XVIII, care cuprinde articole de la „Heliotropium“ până la „Hypochondria“. Dintre numărösele articole ale acestui fascicöi remarcăm:

Articole de interes special romänese: Henția, Hepites, Hereacul, Heresträu, Hodoș-Bodrog, Hodoșiü, Holban, Hora, Horia, Hotin, Hunedóra (cu 2 ilustrațiuni), Hunyadi, Hurmuzachi (Dr I. G. Sbiera), Huru, (Onciul), Husi, Huțan.

Biografi străine: Herder (M. Străjan), Herodot, Hofer, Homer (M. Străjan), Honterus, Horatius (M. Străjan), Hugo Victor, Humboldt, Hus, Husiți (Iarnik).

Art. de geogr., istorice, științifice: Hertegovina, Hertzian, resonătorul, Hessa, Heteeni (Aguletti), Hieroglyfe (T. Antonescu), Hohenzollern, Hughenöti, Hydrocarbure, Hydrogen, Hydrotherapia, Hypnotica, Hypnotism, etc.

Abonamentele se fac la W. Kraft în Sibiu (deposit general pentru România: E. Storck, Bucuresci) și se primesc numai pentru publicațiunea întregă. Prețul de prenumerare: pentru un tom broșurat fl. 10.—, legat fl. 11.60 (în România: lei 25.— resp. 28.50).

Din scrierile lui Ioan Pop Reteganul **Novela și Schițe**, Broșura II., Sibiu 1899, pag. 88, prețul 1 cor. 20 fil. Broșura conține patru novele: Nenea Alec. Popa Toma, Salvira și Susana cea nebună. Töte scrierile dui Reteganul au un fond popular, chiar și povestirea e populară. Pe ici colo dsa vîră în limbă espresii locale, cari airea de bună samă nu sint usitate; cuvinte, cari fac parte din dialectul local. Étä de pildă: zărästice, bolovänos, lișiți, ș. a. Asta credem, că nu e de conees, după ce chiar dsa a spus-o, că sute de esemplare din broșura I. au fost împărțite pe la bibliotecile sătesei de din colo. N'ar strica, dacă s'ar delătura din scriere și espresii cacofonice, ca slujnicöe, ca care ș. a., cari urîtesc limba. În colo novelele și schițele din broșura acésta sint scrise așa nepretențios, și töte au tendință morală. Ici colo mai apare căfe un Deus ex machina care deslégă intriga, mai de multe ori puțin incurată. Le recomandăm în atențiunea cărturarilor de la sate, pagubă numai, că sint așa de scumpe.

Dr Victor Szmigelski: **Ermenentica biblică**, compusă după Ubaldo Ubaldi, Blaș 1899, pag. 180, prețul 2 cor. Ca și de la cele alalte publicații ale sale di autor destinează și venitul acestei publicații pentru formarea unui fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor. Manualul e destinat pentru facultățile de teologie, dar póte fi de folos și celor cari se ocupă cu studiul sf. Scripturi.

Teodor V. Păcățian: **Judecătorii cu jurați**, Sibiu 1899, prețul 80 fil. Se ocupă cu inovația care de la Anul nou se va introduce la töte tribunalele: cu judecătorii cu jurați.

A apărut și se află de vindare la **Tipografia seminarială din Blaș:**

Sfinta și Dumnezeésca EVANGELIE

a Domnului și Dumnezeului nostru
Isus Christos

revédută după originalul grecesc și acum întâia dată tipărită cu litere stră-bune în zilele preainălțatului Împérat al Austriei și Rege Apostolic al Ungariei Francisc Iosif I. cu binecuvintarea Preasfințitului nostru Archiepiscop și Mitropolit de Alba Iulia și Făgăraș Dr Victor Mihályi de Apșa.

Blaș 1900.

De la sfinta Unire 200.

În ce privese prețul **Evangeliei** Veneratul Cler îl cunoșce din circulariul din 12 Iuliu 1899. Dar fiind că sint mulți din diecesele sufragane, cari ar dori să-și procure ediția acésta a Evangeliei și nu sciü prețul ei, spunem, că un esemplariü costă: **crudo 8 fl. 50 cr.**, broșurat **8 fl. 65 cr.**, ér legat în pele roșie, cu cadru aurit pe table, cu cei patru Evangelisti, cu cruce și cu copcie **12 fl. 50 cr.** Legătura mai elegantă se compută după calitatea pelei și a decorațiunilor, cari se vor dori.

Henry Boio: **Tragedia Calvarului** tradusă de membrii societății de lectură „Inocențiu Micu Clain“ a teologilor din Blaș. Edit. societății, pag. 287, prețul 2 coröne.

Judita Secula n. Truța: **Din vremuri apuse**, Bucuresci 1899, pag. 110, prețul 1 leü.

„Istoria diecesei gr. cat. de Oradea-mare“ de Dr Ioan Ardeleanu, partea I și II-a se află spre vindare la auctorul, Oradea-mare. Nagy-magyar utca gör. kath. elemi iskola. Partea I. 80 cr., parte II. 60 cr., ambele 1 fl. 40 cr., 10 cr. porto, pentru teologi și învățători sau ped: gogi cu 1 fl. 10 cr. ambele părți.

G. Coșbuc: **Războiul nostru pentru ne-afirmare**, ed. III. Bucuresci, edit. C. Sfetea, XVIII+287, pag. prețul 50 cr.

G. Coșbuc: **Povestea unei coröne de öțel**, Bucuresci, edit. C. Sfetea, XVII+260, cu o multime de ilustrații, prețul 75 cr.

Posta Redacțiunii. On. Of. par. M. Rüca. Restul pe 1897 și 1898 l-am primit cu mulțămität. — On. D. Iuliu D. Közép-Visó. Am primit cu mulțămität abonamentul de 20 cor. — On. Pamfilia Grădinaru n. Disertația trimisă am primit-o. — On. Teod. Dr. Nu a apărut. — Dui Ioan Ter-novean, coop. paroch. în Valasut, Cäländariul Unirii pe anul acesta nu a apărut, vé recomandăm „Cäländariul poporului“ costă 40 fil. + porto.

Editor și redactor răspundötor:

Dr Vasile Suciu.